

1The role of Karaj prisoners in the political, social and cultural changes of this metropolis between 2006 and 2019

Solmaz Sadeghiyan¹
Mir Ebrahim Seddigh²
Nayyer Pirahari³
Nowruz Hashem Zehi⁴

Received Date: 24 Apr 2021
Reception Date: 03 Aug 2021

In the present article, the role of Karaj prisoners in the political, social and cultural changes of this metropolis between 2006 and 2019 has been studied and analyzed. Accordingly, the main question of the present study was: What role and effect did Karaj prisons play in the political, social and cultural changes of this metropolis between 2006 and 2019? The temporary answer to the main question was that: Karaj prisons slow down the process of political development, the emergence of social challenges such as increasing crime and informal settlements and cultural challenges of anti-sports between 2006 and 2019 in the metropolis of Karaj Has been. The present research from the perspective of purpose is an applied research that has addressed the subject through survey and descriptive-analytical. The findings show that the existence of four large prisons in Karaj has led to an increase in political, social and cultural unrest in the city.

Keywords: Karaj Prisoners, Political Development, Socio-Cultural Challenges, Crime.

1. PhD Student in Political Sociology, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. y.sadeghian@gmail.com

2. Assistant Professor, Department of Law and Political Science, Karaj Branch, Islamic Azad University, Karaj, Iran (Corresponding Author). e.seddigh@gmail.com

3. Assistant Professor, Department of Sociology, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran. n_pirahari@yahoo.com

4. Assistant Professor, Department of Social Communication Sciences, East Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. no_hashemzehi@yahoo.com

نقش زندان‌های کرج در تغییرات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی این کلان‌شهر بین سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۸

سولماز صادقیان^۱ دریافت: ۱۴۰۰/۲/۴
 میرابراهیم صدیق^۲ پذیرش: ۱۴۰۰/۵/۱۲
 نیر پیراهری^۳
 نوروز هاشم زهی^۴

چکیده

در مقاله حاضر به مطالعه و تحلیل نقش زندان‌های کرج در تغییرات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی این کلان‌شهر بین سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۸ پرداخته شده است. بر این اساس پرسش اصلی تحقیق حاضر عبارت بود از: زندان‌های کرج چه نقش و تأثیری در تغییرات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی این کلان‌شهر بین سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۸ داشته است؟

پاسخ موقت به پرسش اصلی این بود که: زندان‌های کرج موجب کند شدن روند توسعه سیاسی، بروز چالش‌های اجتماعی از جمله افزایش جرم و جنایت و سکونتگاه‌های غیررسمی و چالش‌های فرهنگی ضد ارزشی بین سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۸ در کلان‌شهر کرج شده است.

تحقیق حاضر از منظر هدف، یک تحقیق کاربردی است که از طریق پیمایشی و توصیفی - تحلیلی به موضوع پرداخته است. یافته‌ها نشان داده‌اند که وجود چهار زندان بزرگ در کرج منجر به افزایش نابسامانی‌های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی در این شهر شده است.

کلیدواژه‌ها: زندان‌های کرج، توسعه سیاسی، چالش‌های اجتماعی - فرهنگی، جرم جنایت.

۱. دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی سیاسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
 ۲. استادیار گروه حقوق و علوم سیاسی، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران (نویسنده مسئول).
 e.seddigh@gmail.com

۳. استادیار گروه جامعه‌شناسی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران.
 ۴. استادیار گروه علوم ارتباطات اجتماعی، واحد شرق تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

مقدمه و بیان مسئله

در مقاله حاضر به مطالعه و تحلیل نقش زندان‌های کرج در تغییرات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی این کلان‌شهر بین سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۸ پرداخته خواهد شد. استان البرز از استان‌های مهم و پرجمعیت کشور محسوب می‌شود. اختلاف قابل توجه در بین مناطق مختلف استان البرز، به لحاظ توسعه‌یافتگی وجود دارد. مهم‌ترین قدم در برنامه‌ریزی توسعه تعیین اهداف توسعه و کاهش عدم تعادل‌ها است. برای شناسایی نابرابری‌های ناحیه‌ای و فراهم کردن بستر توسعه‌ای منطقه‌ای نیاز به بررسی وضع موجود و شاخص‌های توسعه در بخش‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در شهر کرج است. بر این اساس پرسش اصلی تحقیق حاضر عبارت است از: زندان‌های کرج چه نقش و تأثیری در تغییرات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی این کلان‌شهر بین سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۸ داشته است؟

پاسخ موقت به پرسش اصلی این است که: زندان‌های کرج موجب کند شدن روند توسعه سیاسی، بروز چالش‌های اجتماعی از جمله افزایش جرم و جنایت و سکونتگاه‌های غیررسمی و چالش‌های فرهنگی ضد ارزشی بین سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۸ در کلان‌شهر کرج شده است. پرسش‌های فرعی که در این مقاله با روش‌های کمی و کیفی به آن‌ها پرداخته شده عبارت است از:

۱. وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج چه تأثیری بر مهاجرت در این شهر داشته است؟
۲. وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج چه تأثیری بر سکونتگاه‌های غیررسمی در این شهر داشته است؟
۳. وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج چه تأثیری بر وضعیت سیاسی در این شهر داشته است؟
۴. وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج چه تأثیری بر وضعیت اجتماعی و فرهنگی در این شهر داشته است؟

فرضیه‌های فرعی نیز بر این اساس عبارت خواهند بود:

۱. وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب مهاجرت بیشتر به این شهر شده است.
۲. وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب افزایش سکونتگاه‌های غیررسمی در حاشیه این شهر شده است.
۳. وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب کند شدن روند توسعه سیاسی در این شهر شده است.
۴. وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب ایجاد چالش‌های اجتماعی و فرهنگی در این شهر شده است.

(۱) پیشینه تحقیق

(۱-۱) پیشینه ادبیاتی تحقیق

وقوع جرم به‌عنوان یک پدیده نامطلوب اجتماعی علل متعددی داشته و با توجه به اهمیت موضوع جرم در کشورهای مختلف و طی سال‌های اخیر مطالعات گسترده‌ای برای شناسایی و تبیین علل وقوع آن انجام شده است. با رشد سریع شهرنشینی و افزایش ناهنجاری‌های اجتماعی توجه ویژه‌ای به بررسی‌های جغرافیایی جرائم شهری به وجود آمده است. اگرچه اقدامات بسیاری در زمینه پیشگیری از جرائم انجام شده باشد اما تلاش‌های علمی که تحلیل فضایی- مکانی جرائم و بررسی رابطه مکان و جرم را مدنظر قرار دهند، از سال‌های پایانی قرن گذشته رشد کرده است. این همان چیزی است که محققان دیگر نیز پس از مطالعات فراوان در زمینه پیشگیری از جرم، بدان رسیده‌اند (Anselin and et al, 2000: 213).

تحقیقات قابل‌تأملی در حوزه جرم‌خیزی البرز و بالا بودن نرخ مهاجرت در این استان و تأثیر آن بر سطوح توسعه‌یافتگی در ابعاد مختلف، صورت گرفته که در ذیل به معرفی برخی از این تحقیقات می‌پردازیم. از جمله پژوهش‌هایی که در داخل کشور انجام پذیرفته می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

یکی از محققان داخلی به نام محسن کلانتری در تحقیقات خود به برخی از انتشارات علمی در حدود سال‌های ۱۹۶۰ و مابعد آن اشاره دارد. از جمله اینکه در سال ۱۹۶۰ سیدنی کاپلان مقاله‌ی جالبی تحت عنوان «عوامل آب و هوایی جنایت» در نشریه‌ی انجمن جغرافیدانان آمریکا منتشر نمود (کلانتری، ۱۳۸۰).

حسینی رازلیقی و حسین پور، (۱۳۹۲)، در پژوهش خود معتقدند با توجه به استان شدن البرز و هم‌جواری شهر کرج با پایتخت محققان بر آن شدند تا تحقیقی در خصوص علت شناسی قتل‌های عمدی در محدوده مکانی شهر کرج از سال‌های ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۱ از لحاظ انگیزه - آلات مورد استفاده و جنسیت مرتکبان و قربانیان را با توجه به نظریات جرم‌شناسی مورد ارزیابی قرار دهند. زنگی‌آبادی و رحیمی نادر (۱۳۸۹)، در مطالعه خود سعی نموده‌اند تا ضمن تحلیل فضایی جرائم و شناسایی مکان‌های جرم خیز و محل سکونت مجرمین در سطح شهر کرج، به ارزیابی شرایط مکانی شهر و حوزه‌های جرم در رفتار و فعالیت‌های غیرقانونی بپردازد.

پوراحمد و همکارانش در مقاله‌ای که به بررسی جغرافیای جرائم در شهر تهران می‌پردازد، ارزیابی از شرایط مکانی شهر، حوزه‌های جرم و فعالیت‌های غیرقانونی دارد و در بخشی از کار خود به این نتیجه می‌رسد که تراکم جمعیت عامل مؤثری در بروز جرم شده است (پوراحمد و همکاران، ۱۳۸۲).

کلانتری و آیت با لحاظ کردن عوامل تأثیرگذار محیطی در شکل‌گیری رفتار مجرمانه (مکان، استان، زمان) در نوع و میزان جرائم ارتكابی در محدوده شهر تهران را مطالعه کرده‌اند. در این میان وجود ارتباط بین تاریکی محل و وقوع جرم و شلوغی و ازدحام در مکان وقوع اعمال مجرمانه از عوامل تسهیل‌کننده وقوع جرم دانسته شده است (کلانتری و آیت، ۱۳۸۶).

بشری اولاد و همکاران (۱۳۸۳) در پژوهش خود به بررسی فراوانی اختلالات شخصیت در زنان زندانی شهرستان‌های تهران و کرج می‌پردازد. بدین منظور ۲۰۰ نفر از این زنان به روش تصادفی - طبقه‌ای انتخاب و به‌وسیله دو پرسشنامه (فراهم آمده برای جمع‌آوری اطلاعات دموگرافیک و پرسشنامه بالینی چند محوری «میلون») ارزیابی شدند.

جعفری شمس آبادی و نظم فر (۱۳۹۵) در مطالعه خود با توجه به اهمیت مقوله فرهنگ و ابعاد کمی و کیفی آن در توسعه جوامع، به تحلیل و طبقه‌بندی شهرستان‌های استان البرز از نظر درجه توسعه کمی فرهنگ پرداخته‌اند. به این منظور ۲۴ متغیرهای فرهنگی با روش اسنادی انتخاب و وزن آن‌ها با الگوی ANP در نرم‌افزار "SuperDecision" تعیین نمودند. شهرستان‌های کرج، طالقان و فردیس با کسب بیشترین میزان تاپسیس در طبقه برخوردار، شهرستان اشتهارد در طبقه نیمه‌برخوردار و شهرستان‌های ساوجبلاغ و نظرآباد با کسب کمترین میزان تاپسیس در طبقه محروم از شاخص‌های توسعه فرهنگ قرار دارند که نیازمند توجه در برنامه‌های توسعه آینده استان البرز است.

در موضوع تحلیل الگوی جرم و شناسایی کانون جرم، مطالعه‌ای با عنوان تجزیه و تحلیل مکانی الگوی جرم کلان‌شهرهای در حال گذار با استفاده از GIS و پرونده‌های پلیس؛ مطالعه موردی: شانگهای چین، توسط هایدونگ ژونگ و همکاران (۲۰۰۱)، در مجله بین‌المللی فناوری محتوای دیجیتال و کاربردهای آن^۱ نگاشته شد. در این مطالعه به بررسی ویژگی‌های فضایی جرم و جنایت در شانگهای با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS) و اطلاعات پلیس در مورد کلان‌شهر در سال ۲۰۰۶ میلادی پرداخته شد و در آن، ترکیبی از هر دو روش کاربردی و نظری برای تجزیه و تحلیل ویژگی‌های جرم و جنایت شانگهای استفاده شده است (Zhong et al, 2001: 93-105).

به‌طور کلی مطالعات مربوط به وضعیت جرم و جنایت و ارتباط آن با مکان‌های جغرافیایی در محافل علمی جهان از دهه ۱۹۹۰ مورد توجه جدی قرار گرفته است، به‌ویژه تحلیل فضای جرم با استفاده از ابزارها و تکنیک‌های جدید علمی مانند GIS و تئوری‌های مکانی کمک شایانی کرده است (بزی و دیگران، ۱۳۹۱: ۲۳۱-۲۵۷).

با بررسی مقالات و پژوهش‌هایی که در رابطه با نقش فقر و جرم در توسعه مناطق شهری و همچنین سکونتگاه‌های غیررسمی ایجاد شده حاصل از مهاجرت انجام شده و آمار و اطلاعات در دسترس، در این مقاله شاخص‌ها در سه دسته معیار اصلی اقتصادی، اجتماعی و سیاسی برای رتبه‌بندی مناطق مختلف کرج بر اساس توسعه‌یافتگی مورد استفاده قرار خواهد گرفت که با کارهای پیشین تفاوت دارد. در این زمینه خلأهای پژوهشی وجود دارد که تحقیق حاضر در صدد است به برخی خلأها پاسخ گوید.

۲-۱) نظریات توسعه:

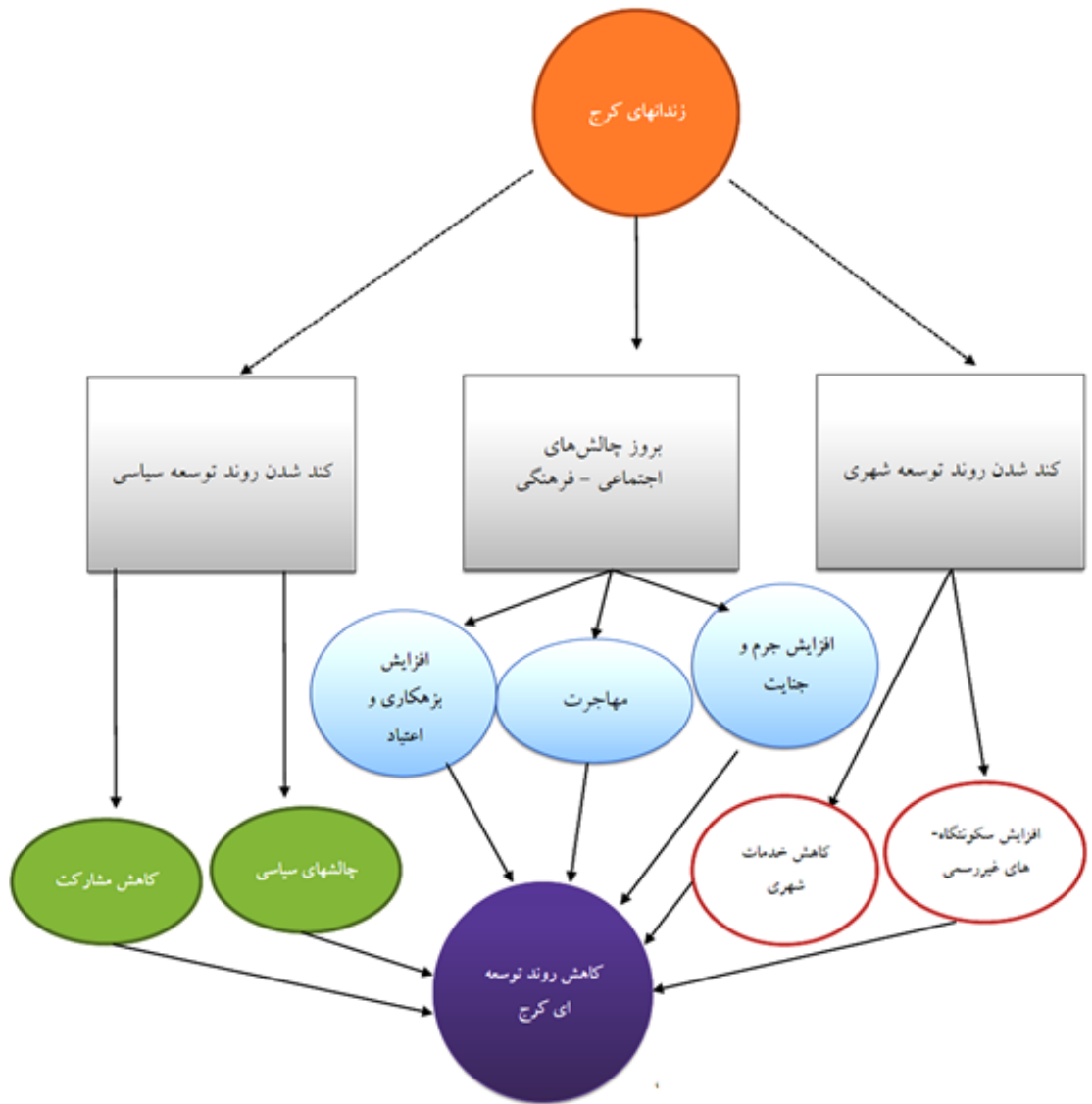
توسعه فرآیندی پیچیده و چندبعدی و مستلزم اعمال تغییرات در ساخت اجتماعی، طرز تلقی مردم و نهادهای ملی و نیز تسریع رشد اقتصادی، کاهش نابرابری و ریشه‌کن کردن فقر است. هدف اصلی توسعه، حذف نابرابری‌هاست. بنابراین مفهوم توسعه رشد همراه با عدالت اجتماعی است (Hadder, 2000: 3). نظریه‌های توسعه را می‌توان به چهار دسته اصلی تقسیم کرد (ساعی، ۱۳۸۶: ۲) که عبارت‌اند از:

۱. نظریه‌هایی که اولویت را به عامل فرهنگ می‌دهند (وبر، تونیس، کنت و...). مفهوم توسعه فرهنگی برای نخستین بار در قرن بیستم در نتیجه اقدامات یونسکو در دهه هفتاد پدید آمد. پس از کنفرانس یونسکو در شهر ونیز مفهوم برنامه‌ریزی فرهنگی برای توسعه فرهنگی مطرح شد و بی‌توجهی به مؤلفه‌های فرهنگی را شکست توسعه و فرآیند توسعه را تحول فرهنگی به شمار آوردند (زیاری و همکاران، ۱۳۷۹: ۹۱). توسعه فرهنگی زیربنای توسعه حقیقی و پایدار است که نیازمند کوشش برای ارتقا سطح فرهنگ است (حکمت‌نیا و همکاران، ۱۳۹۴: ۲۱).
۲. نظریه‌هایی که بر عامل اقتصادی تأکید بیشتری دارند (مارکس، روستو، لوییز، نورکس، هیرشمن و...):
۳. نظریه‌هایی که برای عوامل سیاسی اولویت قائل هستند (نظریات رادیکال وابستگی، فرانک و...): همواره تأثیرات متقابل انسان و محیط زندگی او منشأ بسیاری از رویدادها و اتفاقات پیش‌روی او بوده است. بررسی دقیق شرایط محیط و فضای حاکم بر گروه‌های انسانی، رفتار و کنش‌های انسان را شکل می‌دهد؛ لذا ضروری است برای بازشناسی اتفاقات مجرمانه، شناخت عوامل مربوط به محیط جرم از اولویت برخوردار باشد. مسئله تغییرات در بستر اجتماع، فرهنگ، اقتصاد، سیاست همواره اتفاق می‌افتد و مردم نیز در معرض این تغییرات قرار می‌گیرند. تغییرات سیاسی یک واژه کلی و بسیط است که در این مقاله مراد از این واژه بیشتر تأثیری که وجود زندان‌ها و زندانی‌ها در شهر کرج بر فضای سیاسی این شهر اعم از انتخابات و تشکل‌ها می‌گذارند است. البته فرهنگ سیاسی، بدون شک یکی از مفاهیم

مناقشه‌انگیز در علوم سیاسی بوده است، به طوری که به‌رغم گذشت نیم‌قرن از زمان پیدایش آن همچنان باب نظریه‌پردازی و گفتگو درباره آن، مفتوح است. حدود و ثغور یا فضای معنایی، توانایی تبیین علمی، عوامل تأثیرگذار در پیدایش، تداوم و تغییر فرهنگ سیاسی، تأثیرات آن بر ساختار، تغییر و ثبات سیاسی محورهای اصلی بحث و مناقشه در مورد این مفهوم بوده است که در طول تحقیق حدود تغییرات سیاسی در شهر کرج نیز مشخص گردیده است.

۴. نظریه‌هایی که بر جدا شدن و تخصصی شدن ساختارهای نظام اجتماعی متمرکز هستند (وبر، دورکهایم، اسپنسر، پارسونز). تغییرات اجتماعی - فرهنگی تغییراتی است که هیچ مشخصه مثبت و منفی بودن را ندارد و در یک بازه زمانی طولانی صورت می‌پذیرد و این تغییرات اجتماعی عموماً مثبت نیست و در این مقاله مشخصاً مثبت نیست و تأثیر اجتماعی و فرهنگی وجود زندان‌ها بر شهر کرج موجب تغییرات منفی اجتماعی - فرهنگی بر آن شده است. تغییرات اجتماعی - فرهنگی در تمام شئون زندگی اتفاق می‌افتد و به دو وضعیت یعنی کنش‌های اجتماعی - فرهنگی متقابل و ساختارهای اجتماعی - فرهنگی تأثیر می‌گذارد. این تغییرات در همه جا یکسان نیست و سرعت آن نیز گاهی ممکن است کند یا تند باشد.

۳-۱) مدل مفهومی پژوهش

شکل ۱: مدل مفهومی تحقیق

۲) روش‌شناسی تحقیق

۲-۱) محیط پژوهش

قلمرو مکانی تحقیق حاضر زندانیان و خانواده‌های زندانیان زندان‌های کرج را شامل می‌شود و قلمرو زمانی تحقیق در بخش کیفی بین سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۸ و در بخش کمی به دلیل استفاده از ابزار پرسشنامه محدود به سال‌های ۱۳۹۸-۱۳۹۷ از جامعه آماری تحقیق است.

۲-۲) روش اجرا و طراحی تحقیق^۲

- این مطالعه به صورت مقطعی بر روی جامعه زندانیان و خانواده‌های زندانیان زندان‌های کرج انجام گرفت.
- با ارائه معرفی نامه و اخذ موافقت از مسئولین مربوطه به صورت تصادفی انجام پذیرفت.
- معیارهای خروجی از طرح شامل عدم تمایل به شرکت در مطالعه است.
- از همه کسانی که وارد طرح شدند خواسته شد پرسشنامه طراحی شده جهت جمع‌آوری اطلاعات را تکمیل نمایند.
- پرسشنامه مذکور بدون نام افراد و بدون نشانی بوده است.

۲-۳) طراحی پرسشنامه:

در این پژوهش به منظور آزمون مدل تحقیق، در اجرای پیمایش از ابزار پرسشنامه محقق ساخته مخصوص زندانیان و خانواده‌های زندانیان استفاده شده است. همواره برای کسب اطلاعات پایه و ارزیابی حجم نمونه مورد نظر در کارهای پژوهشی، نیازمند طراحی ابزار مناسب برای کسب اطلاعات خام اولیه هستیم. در پژوهش مورد نظر حجم نمونه از میان زندانیان و خانواده‌های زندان‌های کرج گزینش و از طریق ابزار مورد نظر اطلاعات به دست آمده است. اعتبار قابل قبول در این پرسشنامه، ابتدا طی جلسات متعدد با کمک اساتید به انتخاب معتبرترین شاخص‌های گردآوری شده از بین شاخص‌های حاضر در پرسشنامه‌های موجود و آزمون شده قبلی، اقدام نمودیم. علاوه بر آن، تمامی گویه‌های استخراج شده در اختیار چند

تن از اساتید و کارشناسان مرتبط و مصاحبه با مسئولین سازمان زندان‌ها و رئیس زندان‌های قزل‌حصار و رجایی شهر کرج با موضوع مورد مطالعه قرار گرفت. اشتراک نظر آن‌ها بر گویه‌ها، مبنی بر معتبر بودن سنجه مورد نظر بود.

پایایی این پرسشنامه در پژوهش مقدماتی بر روی ۳۰ نفر از زندانیان با آلفای کرونباخ $\alpha = 0.86$ محاسبه گردیده است. با توجه به این که معمولاً پایایی فراتر از ۰/۷۰ مطلوب است، می‌توان استنباط کرد که پرسشنامه‌های مورداستفاده در پژوهش، پایایی نسبتاً بالایی دارند. در این پرسشنامه ۴ محور مورد بررسی قرار گرفته است که عبارت‌اند از:

۱. بررسی وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج (سؤالات ۱۲-۱۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹) موجب مهاجرت (سؤال ۳۰) بیشتر به این شهر شده است.
۲. بررسی وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب افزایش سکونتگاه‌های غیررسمی (سؤالات ۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۳۱) در حاشیه این شهر شده است.
۳. بررسی وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب کند شدن روند توسعه سیاسی (سؤالات ۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵) در این شهر شده است.
۴. بررسی وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب ایجاد چالش‌های اجتماعی و فرهنگی (سؤالات ۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳) در این شهر شده است.

۲-۴) محدودیت‌ها

۱. محدودیت‌های ذاتی پرسشنامه: از آنجاکه اطلاعات مربوط به این پژوهش به وسیله پرسشنامه جمع‌آوری می‌شود لذا همانند پژوهش‌های معمول از محدودیت ذاتی پرسشنامه برخوردار خواهد بود که از جمله این محدودیت پایین بودن نسبی درصد استرداد پرسشنامه است که در این پژوهش سعی شد که پرسشنامه‌ها به تعداد بیشتری توزیع گردد. همچنین تردید در صداقت و دقت در پاسخگویی تعدادی از افراد به برخی سؤالات نیز از دیگر محدودیت‌های پرسشنامه است.
۲. شیوع ویروس کرونا در برهه زمانی تحقیق که بسیاری از مسائل را تحت تأثیر قرار داده بود بر فرآیند این تحقیق در بخش پیمایشی مؤثر بوده است که سعی گردید با اتخاذ راهکارهایی از اثرات و محدودیت آن کاسته شود اما به هر ترتیب محدودیت‌هایی در توزیع پرسشنامه‌ها برای محقق و پاسخ‌دهندگان ایجاد نمود.

۳) یافته‌های استنباطی

۳-۱) آزمون نرمال بودن توزیع داده‌های پژوهش

جهت بررسی نرمال بودن متغیرهای اصلی پژوهش از آزمون کلموگروف اسمیرنوف استفاده گردید که آزمون فرض آن به صورت جدول ۱ می‌باشد.

فرض صفر: توزیع داده‌های متغیرها نرمال است.

فرض مقابل: توزیع داده‌های متغیرها نرمال نیست.

بر اساس خروجی نرم‌افزار SPSS و مقدار معنی‌داری "significance" که به اختصار با sig نشان داده شده است، به بررسی ادعای نرمال بودن توزیع متغیرهای تحقیق می‌پردازیم. Sig به P-value نیز معروف است. هرچقدر مقدار sig کمتر باشد، رد فرضیه صفر ساده می‌شود. آلفا (α) سطح خطایی است که محقق در نظر می‌گیرد (که معمولاً ۵ درصد است). به‌طور کلی می‌توان گفت:

IF Asymp. Sig. (2-tailed) < H0: Reject

IF Asymp. Sig. (2-tailed) \geq H0: Not Reject

جدول (۱) آزمون کلموگروف اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن توزیع داده‌های پژوهش

نتیجه	سطح معناداری تخمینی	آماره‌ی کلموگروف اسمیرنوف	
نرمال است	۰/۲۱۹	۱/۰۰۸	وضعیت مهاجرت
نرمال است	۰/۲۰۳	۱/۰۷	وضعیت سکونتگاه‌های غیررسمی
نرمال است	۰/۱۳۵	۱/۱۴۶	وضعیت توسعه سیاسی
نرمال است	۰/۱۲۷	۱/۱۷۴	وضعیت چالش‌های اجتماعی و فرهنگی
نرمال است	۰/۰۵۹	۱/۳۲۶	وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج

همان‌طور که نتایج جدول ۱ نشان می‌دهد، مقدار سطح معنی‌داری متغیرهای تحقیق بیشتر از ۰/۰۵ است بنابراین فرض صفر رد نمی‌شود و با اطمینان ۹۵٪ می‌توان گفت توزیع داده‌ها در متغیرهای پژوهش از توزیع نرمال پیروی می‌کنند. بنابراین جهت بررسی فرضیه‌های تحقیق از آزمون‌های پارامتری استفاده می‌شود. جهت بررسی فرضیه‌های تحقیق از آزمون همبستگی پیرسون استفاده می‌شود.

۲-۳) شاخص KMO و آزمون بارتلت

روش‌های مختلفی برای بررسی کفایت نمونه‌گیری وجود دارد که از جمله آن‌ها آزمون (KMO) است که مقدار آن همواره بین ۰ تا ۱ در نوسان است. در صورتی که مقدار KMO کمتر از ۰/۵ باشد داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب نخواهد بود و اگر مقدار آن بین ۰/۵ تا ۰/۶۹ باشد می‌توان با احتیاط بیشتر به تحلیل عاملی پرداخت ولی در صورتی که مقدار آن بزرگ‌تر از ۰/۷ باشد همبستگی‌های موجود در بین داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب خواهد بود. از سوی دیگر برای اطمینان از مناسب بودن داده‌ها مبنی بر اینکه ماتریس همبستگی‌هایی که پایه تحلیل قرار می‌گیرد در نمونه برابر با صفر نیست از آزمون بارتلت^۳ (t) استفاده کرده‌ایم. به عبارتی با استفاده از آزمون بارتلت می‌توان از کفایت نمونه‌گیری اطمینان حاصل نمود. آزمون بارتلت، این فرضیه را که ماتریس همبستگی مشاهده‌شده متعلق به نمونه‌ای با متغیرهای ناپسته است، می‌آزماید. برای اینکه یک مدل عاملی، مفید و دارای معنا باشد لازم است متغیرها همبسته باشند (مؤمنی، ۱۳۸۶: ۱۹۳).

جدول (۲) خروجی آزمون KMO و بارتلت

مقدار (KMO)	مقدار بارتلت	Sig (سطح معنی‌داری)	نتیجه آزمون
۰/۸۷۲	۱۱۹۷/۶۰۸	۰/۰۰۰	تأیید

با توجه به جدول ۲ اندازه کفایت نمونه^۴ (KMO) و همچنین آزمون معناداری کرویت نمونه بارتلت^۵ نیز در تحلیل عاملی توسط SPSS به ترتیب برابر با ۰/۸۷۲ و ۰/۰۰۰ است. که نشان‌دهنده کفایت نمونه‌ها برای انجام تحلیل عاملی است.

۴) بررسی فرضیه‌های تحقیق ۴-۱) فرضیه اول

«وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب مهاجرت بیشتر به این شهر شده است.»

فرض صفر: وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب مهاجرت بیشتر به این شهر نشده است.

فرض مقابل: وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب مهاجرت بیشتر به این شهر شده است.

جدول (۳) آزمون فرضیه اول

متغیر	مهاجرت
وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج	ضریب همبستگی
	سطح معنی‌داری
	۰/۵۹۶- ۰/۰۰۰

با توجه به جدول مقابل مقدار ضریب همبستگی برابر ۰/۵۹۶ و سطح معنی‌داری برابر ۰/۰۰۰ است. با توجه به اینکه مقدار سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۱ (مقدار خطای تحقیق) است، بنابراین با اطمینان ۹۹٪ می‌توان گفت فرض صفر رد شده و وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب مهاجرت به این شهر شده است. با توجه به منفی بودن ضریب همبستگی مشخص می‌شود که بین وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج و مهاجرت به این شهر رابطه عکس وجود دارد. هر چه وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج نامطلوب شود، میزان مهاجرت بیشتر می‌شود.

۴-۲) فرضیه دوم

”وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب افزایش سکونتگاه‌های غیررسمی در حاشیه این شهر شده است.“

فرض صفر: وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب افزایش سکونتگاه‌های غیررسمی در حاشیه این شهر نشده است.

فرض مقابل: وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب افزایش سکونتگاه‌های غیررسمی در حاشیه این شهر شده است.

جدول (۴) آزمون فرضیه دوم

متغیر		مهاجرت
ضریب همبستگی	-۰/۵۹۶	
سطح معنی داری	۰/۰۰۰	وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج

با توجه به جدول ۴ مقدار ضریب همبستگی برابر $۰/۴۳۵$ و سطح معنی داری برابر $۰/۰۰۰$ است. با توجه به اینکه مقدار سطح معنی داری کمتر از $۰/۰۱$ (مقدار خطای تحقیق) می‌باشد، بنابراین با اطمینان ۹۹٪ می‌توان گفت فرض صفر رد شده و وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب گرایش به سکونتگاه غیررسمی شده است. با توجه به منفی بودن ضریب همبستگی مشخص می‌شود که بین وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج و گرایش به سکونتگاه غیررسمی به این شهر رابطه عکس وجود دارد. هر چه وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج نامطلوب شود، میزان گرایش به سکونتگاه غیررسمی بیشتر می‌شود.

۴-۳) فرضیه سوم:

”وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب کند شدن روند توسعه سیاسی در این شهر شده است.“

فرض صفر: وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب کند شدن روند توسعه سیاسی در این شهر نشده است.

فرض مقابل: وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب کند شدن روند توسعه سیاسی در این شهر شده است.

جدول (۵) آزمون فرضیه سوم

متغیر		توسعه سیاسی
ضریب همبستگی	۰/۴۶۹	
سطح معنی داری	۰/۰۰۰	وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج

با توجه به جدول ۵ مقدار ضریب همبستگی برابر ۰/۴۶۹ و سطح معنی داری برابر ۰/۰۰۰ می باشد. با توجه به اینکه مقدار سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۱ (مقدار خطای تحقیق) است، بنابراین با اطمینان ۹۹٪ می توان گفت فرض صفر رد شده و بین وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج و توسعه سیاسی رابطه وجود دارد. با توجه به مثبت بودن ضریب همبستگی مشخص می شود که بین وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج و روند توسعه سیاسی رابطه عکس وجود دارد. هر چه وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج نامطلوب شود، روند توسعه سیاسی کاهش می یابد.

۴-۴) فرضیه چهارم

”وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب ایجاد چالش های اجتماعی و فرهنگی در این شهر شده است.“

فرض صفر: وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب ایجاد چالش های اجتماعی و فرهنگی در این شهر نشده است.

فرض مقابل: وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب ایجاد چالش‌های اجتماعی و فرهنگی در این شهر شده است.

جدول (۶) آزمون فرضیه چهارم

متغیر	چالش‌های اجتماعی و فرهنگی
وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج	ضریب همبستگی -۰/۵۴۴
	سطح معنی‌داری ۰/۰۰۰

با توجه به جدول ۶ مقدار ضریب همبستگی برابر ۰/۴۶۹ و سطح معنی‌داری برابر ۰/۰۰۰ است. با توجه به اینکه مقدار سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۱ (مقدار خطای تحقیق) است، بنابراین با اطمینان ۹۹٪ می‌توان گفت فرض صفر رد شده و بین وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج و چالش‌های اجتماعی و فرهنگی رابطه وجود دارد. با توجه به منفی بودن ضریب همبستگی مشخص می‌شود که بین وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج و چالش‌های اجتماعی و فرهنگی رابطه عکس وجود دارد. هر چه وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج نامطلوب شود، چالش‌های اجتماعی و فرهنگی افزایش می‌یابد.

(۵) ارزیابی مدل تحقیق

اختصار SEM^۵) از روش‌های جدید آماری و یکی از قوی‌ترین روش‌های تجزیه و تحلیل چند متغیره است که برخی هم به آن تحلیل ساختاری کواریانس و الگوسازی علی اطلاق می‌کنند. در این مطالعه از ابزار پرسشنامه برای گردآوری داده‌ها استفاده شده است. بنابراین با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی ساختار کلی پرسشنامه‌های تحقیق مورد روایی سنجی محتوایی قرار گرفته است. برای تحلیل عاملی تأییدی و مدلیابی معادلات ساختاری بار عاملی استاندارد و آماره t محاسبه شده است. به‌طور کلی قاعده زیر حاکم است: قدرت رابطه بین عامل (متغیر پنهان) و متغیر قابل مشاهده به‌وسیله بار عاملی نشان داده می‌شود. بار عاملی

مقداری بین صفر و یک است. اگر بار عاملی کمتر از $0/3$ باشد رابطه ضعیف در نظر گرفته می‌شود. بار عاملی بین $0/3$ تا $0/6$ متوسط و اگر بزرگ‌تر از $0/6$ باشد خیلی مطلوب است. زمانی که همبستگی متغیرها شناسایی گردید باید آزمون معناداری صورت گیرد. جهت بررسی معنادار بودن رابطه بین متغیرها از آماره آزمون t یا همان t -value استفاده می‌شود. چون معناداری در سطح خطای $0/05$ بررسی می‌شود، بنابراین اگر میزان بارهای عاملی مشاهده شده با آزمون t -value از $1/96$ کوچک‌تر محاسبه شود، رابطه معنادار نیست و در نرم‌افزار لیزرل با رنگ قرمز نمایش داده خواهد شد (Kline, 1994). در بررسی هر کدام از مدل‌ها سؤال اساسی این است که آیا این مدل‌های اندازه‌گیری مناسب است؟ به عبارت دیگر آیا داده‌های تحقیق با مدل مفهومی همخوانی دارد یا نه؟

به‌طور کلی دو نوع شاخص برای آزمودن برازش مدل وجود دارد:

۱. شاخص‌های زیاد بودن

۲. شاخص‌های بد بودن.

شاخص‌های زیاد بودن مانند AGFI، AGFI، NFI و ... است که هرچقدر مقدار آن‌ها بیشتر باشد بهتر است. مقدار پیشنهادی برای چنین شاخص‌هایی $0/9$ است. همچنین شاخص‌های بد بودن نیز شامل $df/2\chi$ و RMSEA می‌باشد که هرچقدر مقدار آن‌ها کمتر باشد مدل دارای برازش بهتری است. حد مجاز $df/2\chi$ عدد ۳ است و حد مجاز RMSEA، $0/08$ است. البته در برخی موارد، میزان این شاخص تا $0/1$ نیز قابل قبول است. برای پاسخ به پرسش برازش مدل بایستی شاخص‌های زیاد بودن و بد بودن باهم (AGFI، AGFI، NFI، RMSEA، $df/2\chi$ و CFI) مورد بررسی قرار گیرند.

نیکویی برازش مدل: همان‌طور که آشکار است، نرم‌افزار لیزرلیک سری شاخص‌هایی برای سنجش نیکویی برازش مدل تدوین شده ارائه می‌دهد. در ادامه تمامی شاخص‌های ذکر شده مورد بررسی قرار می‌گیرند.

شاخص کای دو (χ^2): که نشان‌دهنده میزان آماره کای دو برای مدل است. در واقع این شاخص اختلاف بین مدل و داده‌ها را نشان می‌دهد و معیاری برای بد بودن مدل است. لذا هر قدر میزان آن کمتر باشد، حاکی از اختلاف کمتر بین ماتریس واریانس-کوواریانس نمونه

اتخاذ شده و ماتریس واریانس-کوواریانس حاصل از مدل اتخاذ شده بوده و بد بودن مدل را نشان می‌دهد. البته لازم به ذکر است که میزان این شاخص تحت تأثیر تعداد نمونه اتخاذ شده قرار می‌گیرد. در واقع چنانچه حجم نمونه بیشتر از ۲۰۰ شود، این شاخص تمایل زیادی به افزایش دارد. لذا تحلیل برازندگی مدل با این شاخص، معمولاً در نمونه‌های بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ قابل اتکا است. همچنین بهتر است که این شاخص، با در نظر گرفتن درجه آزادی تفسیر شود. درجه آزادی (df): این شاخص درجه آزادی مدل را نشان می‌دهد و نباید کوچک‌تر از صفر باشد.

نسبت کای دو بر درجه آزادی (): یکی از بهترین شاخص‌های بررسی نیکویی برازش مدل، بررسی نسبت آماره کای دو بر درجه آزادی است. البته حد استاندارد برای مناسب بودن میزان این شاخص وجود ندارد. اما بسیاری از اندیشمندان بر این عقیده‌اند که این شاخص باید کمتر از ۳ باشد. در نهایت حد مناسب بودن باید با تشخیص محقق و بر اساس نوع تحقیق صورت گیرد.

شاخص میانگین مجذور خطاهای مدل (RMSEA): این شاخص بر اساس خطاهای مدل ساخته شده و همانند شاخص کای دو، معیاری برای بد بودن مدل است. برخی از اندیشمندان بر این عقیده‌اند که این شاخص باید کمتر از ۰/۰۵ باشد، همچنین برخی دیگر، میزان کمتر از ۰/۰۸ را مناسب می‌دانند. در برخی موارد نیز، میزان کمتر از ۰/۱ مورد قبول بوده است.

شاخص Goodness-of-Fit (GFI): این شاخص، معیاری برای سنجش میزان زیاد بودن مدل است و میزانی بالاتر از ۰/۹، نشان‌دهنده مناسب بودن مدل استخراج شده با توجه به داده‌ها است.

شاخص Adjusted GFI (AGFI): این شاخص، در واقع حالت تطبیق داده شده شاخص GFI بادر نظر گرفتن میزان درجه آزادی (df) است و معیار دیگری برای زیاد بودن مدل است. چنانچه میزان این شاخص بالاتر از ۰/۹ باشد، حاکی از مناسب بودن مدل استخراجی با توجه به داده‌ها است.

شاخص Normed Fit Index (NFI): این شاخص نیز یکی دیگر از شاخص‌ها برای سنجش میزان زیاد بودن مدل به دست آمده با توجه به داده‌ها است. چنانچه میزان این شاخص بالاتر از ۰/۹ باشد، حاکی از مناسب بودن مدل استخراجی است.

مقدار قابل قبول	مفهوم	نام کامل شاخص برازش	علامت اختصاری
<0.08	ریشه میانگین توان دوم خطای تقریب	<i>Root Mean Square Error of Approximation(RMSEA)</i>	RMSEA
2	شاخص بهنجار نسبی		CMIN/DF
>=0.90	شاخص نیکویی برازش	<i>Goodness of fit</i>	GFI
>=0.90	شاخص نیکویی برازش تعدیل یافته	<i>Adjusted Goodness of Fit</i>	AGFI
<0.05	ریشه میانگین توان دوم خطای استاندارد شده	<i>Standardized Root Mean Square Residual</i>	SRMR
>=0.90	شاخص برازش نرمال شده	<i>Normed Fit Index</i>	NFI
>=0.90	شاخص برازش غیر نرمال شده	<i>Non- Normed Fit Index</i>	NNFI
>=0.90	شاخص برازش مقایسه‌ای	<i>Comparative Fit Index</i>	CFI

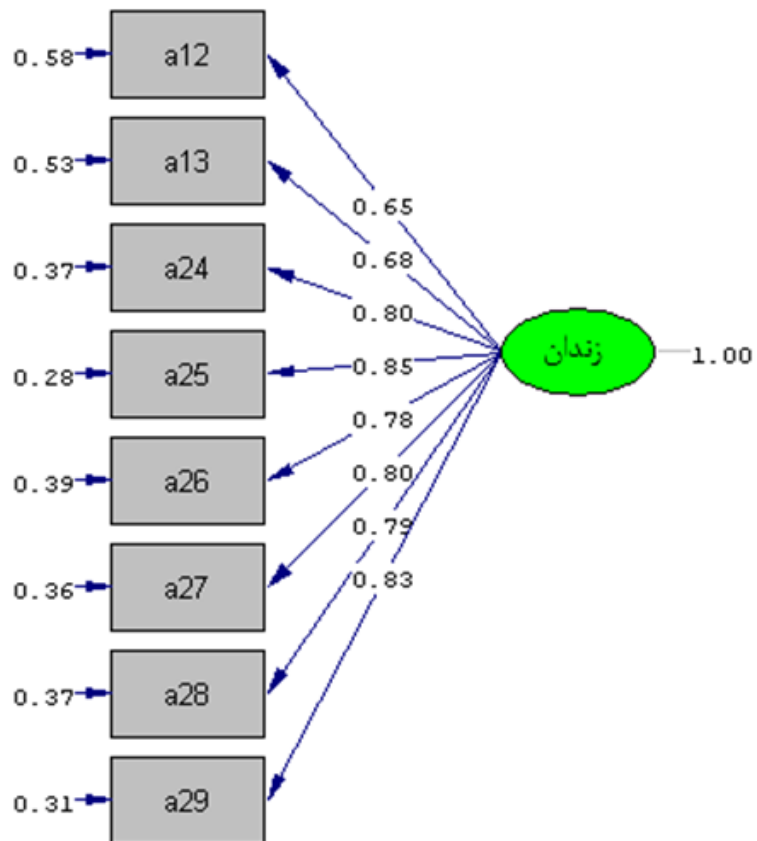
حال به بررسی مدل‌سازی معادلات ساختاری فرضیه‌های پژوهش که توسط نرم‌افزار لیزرل ۸/۵ مدل‌سازی گردیده است، پرداخته می‌شود. مدل معادلات ساختاری یک رویکرد آماری جامعی برای آزمون فرضیه‌هایی درباره روابط بین متغیرهای مشاهده شده و متغیر مکنون است. نتایج مدل معادلات ساختاری به شکل نمودار مسیر ارائه می‌گردد.

۱-۵) بررسی اعتبار سازه متغیرهای مستقل:

نمودار ۱ مدل متغیر مستقل در حالت تخمین ضرایب استاندارد را نشان می‌دهد. با توجه به خروجی نرم‌افزار لیزرل مقدار محاسبه شده برابر ۲/۸۱۶ که این مقدار از ۳ کمتر است. همچنین خروجی میزان $RMSEA=0.078$ را برای مدل نشان می‌دهد. هر چه میزان این شاخص $RMSEA$ کمتر باشد مدل مناسب‌تری برخوردار است، که در این گونه می‌باشد. اندازه‌گیری در حالت تخمین استاندارد میزان هر کدام از متغیرها و یا گویه‌ها را در توزیع واریانس نمرات متغیر یا عامل اصلی نشان می‌دهد.

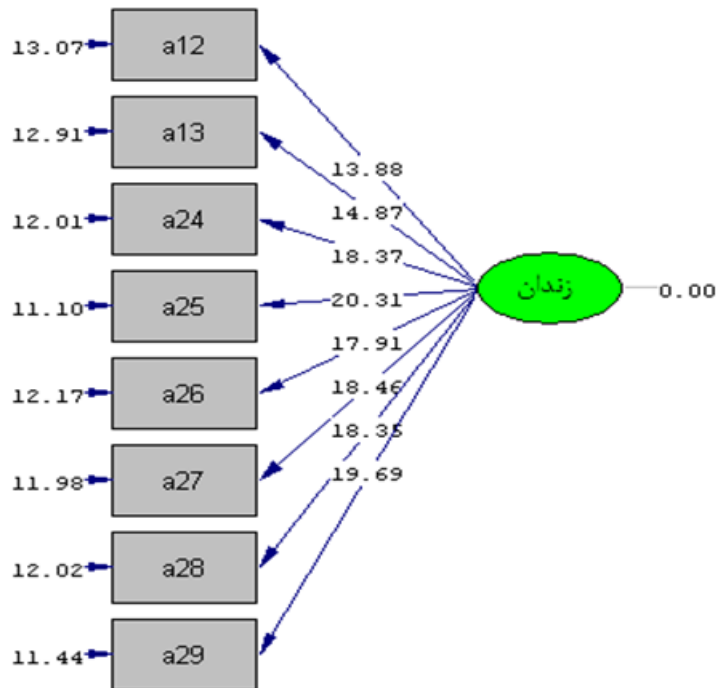
سؤال سه با بار عاملی (۰/۸۵) بیشتر از سایر سؤالات توانسته واریانس متغیر مستقل را

تبيين نمايد. به عبارت ديگر اين گويه بر عامل يادشده تأثير بيشتري نسبت به ساير گويه‌ها دارد. سؤال دوازده (۰/۶۵) کمتر از ساير سؤالات توانسته‌اند واريانس متغير مستقل را تبیین نمايد. به عبارت ديگر اين گويه با عامل يادشده تأثير کمتری نسبت به ساير گويه‌ها دارد.

Chi-Square=56.33, df=20, P-value=0.00000, RMSEA=0.078

نمودار (۱) تحليل عاملی تأییدی مرتبه اول مدل متغير مستقل با ضرایب رگرسیون استاندارد

Chi-Square=56.33, df=20, P-value=0.00000, RMSEA=0.078

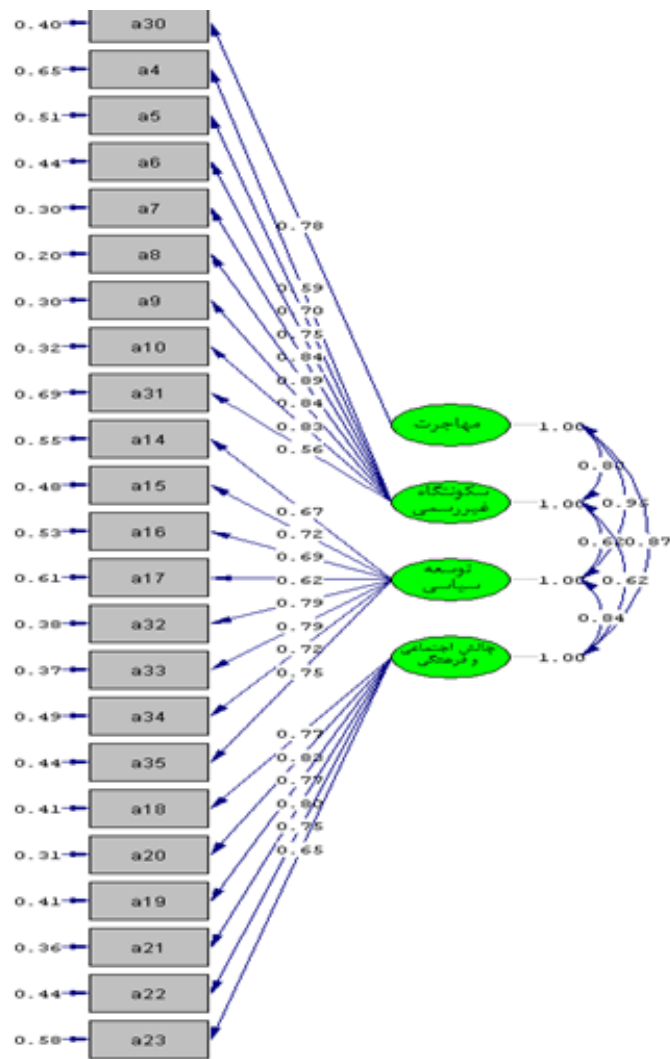
نمودار (۲) تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول مدل متغیر مستقل با مقدار معناداری آماره t

خروجی (نمودار ۲) قسمت معنی‌داری ضرایب و پارامترهای به‌دست‌آمده مدل اندازه‌گیری متغیر مستقل را نشان می‌دهد که تمام ضرایب به‌دست‌آمده معنی‌دار شده‌اند زیرا مقدار آزمون معنی‌داری تک‌تک آن‌ها خارج از بازه (۱/۹۶، -۱/۹۶) است. معنادار بودن این اعداد نشان‌دهنده مناسب بودن مدل است. به‌عبارت‌دیگر هرکدام از گویه در قالب عوامل و یا متغیرهای مربوط به خود معنادار می‌باشند. با توجه به نتایج حاصله از تحلیل عاملی تأییدی می‌توان گفت تمامی سؤال‌ها به طرز معناداری اندازه‌گیرنده متغیر پنهان است.

۲-۵) بررسی اعتبار سازه متغیر وابسته:

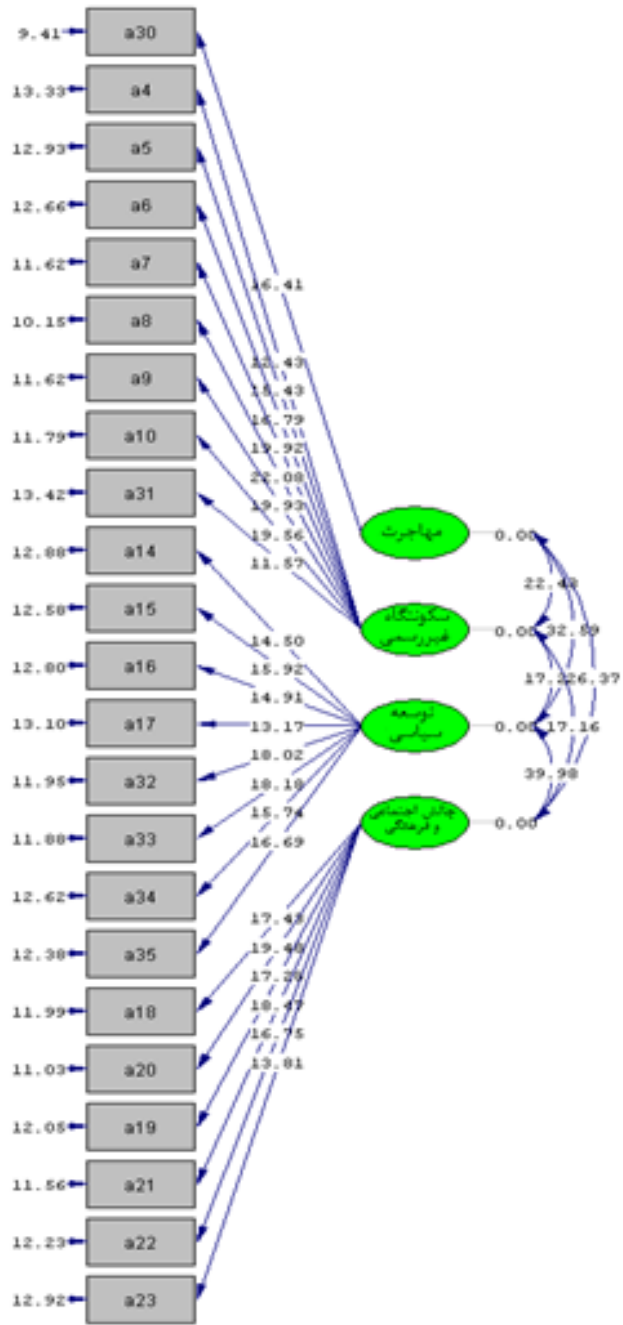
نمودار (۳) مدل متغیر وابسته در حالت تخمین ضرایب استاندارد را نشان می‌دهد. با

توجه به خروجی نرم افزار لیزرل مقدار محاسبه شده برابر $1/123$ که این مقدار از ۳ کمتر است. همچنین خروجی میزان $RMSEA=0.047$ را برای مدل نشان می دهد. هر چه میزان این شاخص $RMSEA$ کمتر باشد مدل مناسب تری برخوردار است، که در این گونه اینگونه می باشد. مداندازه گیریه گیری در حالت تخمین استاندارد میزان هر کدام از متغیرها و یا گویه ها را در توزیع واریانس نمرات متغیر یا عامل اصلی نشان می دهد.

Chi-Square=276.26, df=246, P-value=0.00000, RMSEA=0.047

نمودار (۳) تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول مدل متغیر وابسته با ضرایب رگرسیون استاندارد

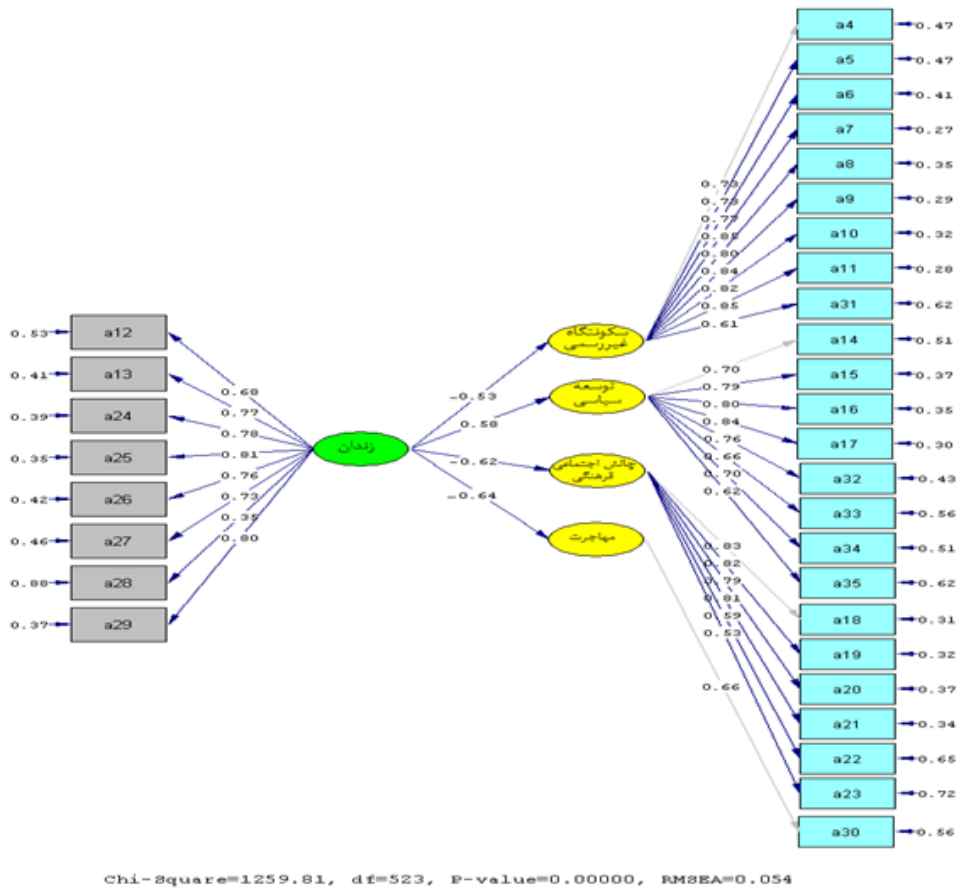

Chi-Square=276.26, df=246, P-value=0.00000, RMSEA=0.047

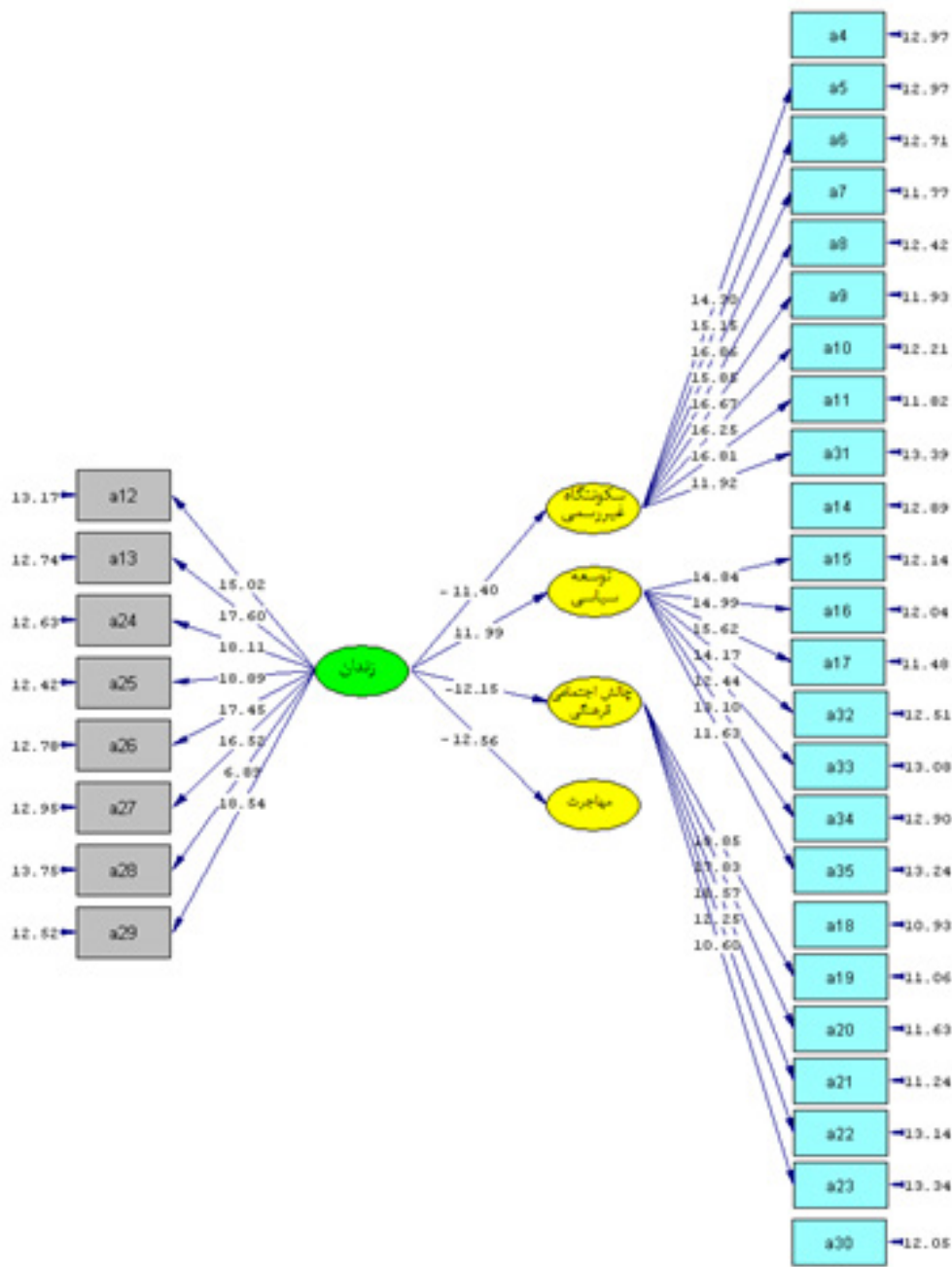
نمودار (۴) تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول مدل متغیر وابسته با مقدار معناداری آماره t

خروجی (نمودار ۴) قسمت معنی‌داری ضرایب و پارامترهای به‌دست‌آمده مدل اندازه‌گیری متغیر وابسته را نشان می‌دهد که تمام ضرایب به‌دست‌آمده معنی‌دار شده‌اند زیرا مقدار آزمون معنی‌داری تک‌تک آن‌ها خارج از بازه (۱/۹۶، -۱/۹۶-) است. معنادار بودن این اعداد نشان‌دهنده مناسب بودن مدل است. به‌عبارت‌دیگر هرکدام از گویه در قالب عوامل و یا متغیرهای مربوط به خود معنادار می‌باشند. با توجه به نتایج حاصله از تحلیل عاملی تأییدی می‌توان گفت تمامی سؤال‌ها به طرز معناداری اندازه‌گیرنده متغیر پنهان است.

۳-۵) برازش مدل تحقیق

نمودار (۵) تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم مدل تحقیق با ضرایب رگرسیون استاندارد

Chi-Square=1259.81, df=523, P-value=0.00000, RMSEA=0.054

نمودار (۶) تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم مدل تحقیق با مقدار معناداری آماره t

همان‌طور که مشاهده می‌شود مدل مسیر از ۵ متغیر پنهان و ۳۴ متغیر آشکار تشکیل شده است. متغیرهای مکنون (پنهان) به‌نوبه خود به دو نوع متغیرهای درون‌زا و متغیرهای برون‌زا تقسیم می‌شوند. هر متغیر در سیستم مدل معادلات ساختاری می‌تواند هم به‌عنوان یک متغیر درون‌زا و هم یک متغیر برون‌زا در نظر گرفته شود. متغیر درون‌زا متغیری است که از جانب سایر متغیرهای موجود در مدل تأثیر می‌پذیرد. در مقابل متغیر برون‌زا متغیری است که هیچ‌گونه تأثیری از سایر متغیرهای موجود در مدل دریافت نمی‌کند بلکه خود تأثیر می‌گذارد. در مدل فوق متغیر سکونتگاه غیررسمی، توسعه سیاسی، چالش‌های فرهنگی و اجتماعی و مهاجرت متغیر درون‌زا و متغیر وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج متغیر برون‌زا است. پیکان‌های کوچک واریانس باقیمانده (خطا) را نشان می‌دهد که به‌وسیله عامل تبیین می‌شود.

با توجه به مقدار آماره t می‌توان گفت وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج بر مهاجرت، سکونتگاه‌های غیررسمی، توسعه سیاسی و چالش‌های فرهنگی و اجتماعی تأثیر دارد. زیرا مقدار آماره t به‌دست‌آمده خارج از بازه (۱/۹۶ و -۱/۹۶) است.

با توجه به قدر مطلق بار عاملی می‌توان گفت وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج به ترتیب بیشترین به کمترین اثر را بر:

مهاجرت، چالش‌های فرهنگی و اجتماعی، توسعه سیاسی و سکونتگاه‌های غیررسمی داشته است.

با توجه به علامت بار عاملی می‌توان گفت با بهبود وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج میزان مهاجرت کاهش پیدا می‌کند زیرا علامت بار عاملی منفی است که نشان‌دهنده رابطه معکوس بین دو متغیر است و افزایش یکی منجر به کاهش دیگری می‌گردد. همچنین گرایش به سکونتگاه‌های غیررسمی و چالش‌های اجتماعی و فرهنگی نیز کاهش می‌یابد.

با توجه به علامت بار عاملی می‌توان گفت با بهبود وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج میزان توسعه سیاسی رشد می‌کند زیرا علامت بار عاملی مثبت است که نشان‌دهنده رابطه مستقیم بین دو متغیر است و افزایش یکی منجر به افزایش دیگری می‌گردد.

نتیجه‌گیری

تجزیه و تحلیل یافته‌های تحقیق گامی اساسی در جهت توصیف اطلاعات و آزمون فرضیه‌هایی است که در طی تحقیق برای پاسخ‌گویی به سؤالات و در راستای آزمون فرضیات تحقیق طرح شده است. در خصوص فرضیه نخست با اطمینان ۹۹٪ می‌توان گفت فرض صفر رد شده و وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب مهاجرت به این شهر شده است. با توجه به منفی بودن ضریب همبستگی مشخص می‌شود که بین وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج و مهاجرت به این شهر رابطه عکس وجود دارد. هر چه وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج نامطلوب شود، میزان مهاجرت بیشتر می‌شود.

فرضیه دوم نیز با اطمینان ۹۹٪ می‌توان گفت فرض صفر آن رد شده و وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج موجب گرایش به سکونتگاه غیررسمی شده است. با توجه به منفی بودن ضریب همبستگی مشخص می‌شود که بین وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج و گرایش به سکونتگاه غیررسمی به این شهر رابطه عکس وجود دارد. هر چه وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج نامطلوب شود، میزان گرایش به سکونتگاه غیررسمی بیشتر می‌شود.

در خصوص فرضیه سوم باید گفت فرض صفر رد شده و بین وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج و توسعه سیاسی رابطه وجود دارد. با توجه به مثبت بودن ضریب همبستگی مشخص می‌شود که بین وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج و روند توسعه سیاسی رابطه عکس وجود دارد. هر چه وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج نامطلوب شود، روند توسعه سیاسی کاهش می‌یابد.

در فرضیه چهارم نیز فرض صفر رد شده و بین وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج و چالش‌های اجتماعی و فرهنگی رابطه وجود دارد. با توجه به منفی بودن ضریب همبستگی مشخص می‌شود که بین وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج و چالش‌های اجتماعی و فرهنگی رابطه عکس وجود دارد. هر چه وضعیت زندانیان و خانواده‌هایشان در کرج نامطلوب شود، چالش‌های اجتماعی و فرهنگی افزایش می‌یابد.

بنابراین، مطابق با داده‌ها، فرضیه اصلی تحقیق مورد تأیید قرار گرفت. بر این اساس راهکارهای ذیل پیشنهاد می‌گردد.

راهکارها

- ◀ انتقال زندان‌ها به خارج از این کلان‌شهر؛
- ◀ انتقال زندانیان غیربومی استان البرز تا زمان انتقال کامل زندان‌ها؛
- ◀ ایجاد زمینه اشتغال زندانیان پس از دوران محکومیت؛
- ◀ پروژه راه‌اندازی مشاغل پایدار و بهره‌مندی از ظرفیت سازمان‌های حمایتی و خیرین؛
- ◀ راه‌اندازی مراکز کارآفرینی؛
- ◀ راه‌اندازی هسته‌های کارآفرینی در محله؛
- ◀ طراحی و ایجاد بانک اطلاعاتی آسیب‌های اجتماعی محله و تهیه شناسنامه خانواده‌های آسیب‌دیده و در معرض آسیب؛
- ◀ افزایش حمایت از خانواده‌های زندانیان به‌ویژه زندانیان با حبس طولانی مدت؛
- ◀ افزایش مراکز فرهنگی (کتابخانه و کانون پرورش فکری، سینما)؛
- ◀ افزایش سالن‌های ورزشی؛
- ◀ افزایش مراکز ترک اعتیاد و نظارت بر این مراکز؛
- ◀ ایجاد پایگاه خدمات اجتماعی؛
- ◀ افزایش اعتبارات مطالعاتی و ارائه آمارهای دقیق برای برنامه‌ریزی دستگاه‌های مربوطه؛
- ◀ انجام تحقیقات بیشتر توسط دانشجویان یا محققان مراکز مطالعاتی در ادامه و در راستای این پژوهش.

یادداشت

- 1 - International Journal of Digital Content Technology and its Applications
2. Methodology and Research design
3. Bartlett Test
4. Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy
5. Bartlett's Test of Sphericity Sig
6. Structural Equation Model (SEM)

کتابنامه

۱. بشری اولاد، عبدالهادی، مهشید فروغان، اصغر دادخواه و علی دلاور، (۱۳۸۳)، «اختلالات شخصیت در زنان زندانی شهرهای تهران»، فصلنامه رفاه اجتماعی، سال سوم، شماره ۱۲.
۲. پوراحمد، احمد، محمدتقی رهنمایی و محسن کلانتری، (۱۳۸۲)، «بررسی جغرافیایی جرائم در شهر تهران»، مجله پژوهش‌های جغرافیایی، شماره ۴۴.
۳. جعفری شمس‌آبادی، مژگان و حسین نظم‌فر، (۱۳۹۵)، «تحلیل فضایی و سطح‌بندی شهرستان‌های استان البرز بر اساس شاخص‌های خدمات فرهنگی»، مجله برنامه‌ریزی فضایی، سال ششم، شماره ۴.
۴. حسینی رازلیقی، سید محمد و میثم حسین پور، (۱۳۹۲)، «علت‌شناسی و بررسی پیمایشی قتل‌های شهرستان کرج»، مجله کارآگاه، سال هفتم، شماره ۲۵.
۵. حکمت‌نیا، حسن، علی طاوسی‌ان، مرادعلی‌الله‌وردی و حجت‌رضایی، (۱۳۹۴)، «تحلیل فضایی توسعه‌یافتگی فرهنگی شهرستان‌های استان یزد»، برنامه‌ریزی و آمایش فضا، دوره نوزدهم، شماره ۳.
۶. زنگی‌آبادی، علی و حسین رحیمی‌نادر، (۱۳۸۹)، «تحلیل فضایی جرم در شهر کرج با استفاده از GIS»، فصلنامه حقوق، دوره ۴۰، شماره ۲.
۷. زیاری، کرامت‌الله، کاظم‌افراد، هادی سلیمانی، واحد احمدتوزه و افشین برجسته، (۱۳۹۲)، «ارزیابی مفهوم تعادل بخشی در طرح منظر محله خوب بخت»، پنجمین کنفرانس برنامه‌ریزی و مدیریت شهری، مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد.
۸. ساعی، احمد، (۱۳۸۶)، توسعه در مکاتب متعارض، تهران: قومس.
۹. کلانتری، محسن و آیت‌آیت، (۱۳۸۶)، «تأثیر شرایط محیطی بر وقوع بزه‌کاری و راهکارهای پیشگیری از آن (مطالعه موردی: تأثیر تاریکی، روشنایی، خلوتی و شلوغی محیط در نوع و میزان جرائم ارتكابی در شهر تهران)»، فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم، سال دوم، شماره ۵.
۱۰. کلانتری، محسن، (۱۳۸۰)، بررسی جغرافیایی جرم و جنایت در مناطق شهر تهران، پایان‌نامه دکتری، تهران، دانشگاه تهران.
۱۱. مرکز آمار ایران، (۱۳۹۸)، ناریا، تیعمجات‌اعلاط، تهران: مرکز آمار ایران.
12. Anselin, Luc Jacqueline Cohen, David Cook, Wilpen Gorr and George Tita, (2000), "Spatial Analyses of Crime", *Measurement and Analysis of crime And justice*, Vol. 4.
13. Hadder, R., (2000), *Development Geography*, London: Routledge.
14. Kline, P., (1994), *An Easy Guide to Factor Analysis*, New York: Routledge.
15. Zhong, H., Yin, J., Wu, J., Yao, S., Wang, Z., Lv, Z., and Yu, B, (2011), "Spatial Analysis for Crime Pattern of Metropolis in Transition Using Police Records and GIS: a Case Study of Shanghai, China", *International Journal of Digital Content Technology and its Applications*, Vol. 5, No. 2.